տակարանից տեղեկանում ենք, որ Թովման սրբագրել է «զգիրս հասարակաց աղօթից և յիններորդ (sic) մասն բաժանեցի»։ Յիրաւի ամբողջ ժամակարգութիւնը, բացի պատարագից, ինն մասի է բաժանել։ Դաւիթ Բաղիշեցու խօսքերից, որ նոյնպէս յիշում է Աղօթամատոյցը սրբագրելու մասին*, դժուար է պարզ հասկանալ, երբ է սրբագրել, Երևանից (1410 թ.), թէ Էջմիածնից (1442/4) Մեծոփ վերադառնալուց յետոյ։ Դաւիթ Բաղիշեցին, հաւանօրէն, ուրիշ աղբիւր չէ ունեցել ձեռքի տակ այս խնդրի համար, բացի Կիրակոս Բանասէրից։ Մենք հաւանական ենք համարում առաջինը։ Թովման գրել է նաև Գրիգոր Խլաթեցու վկայաբանութիւնը, երկու Կարապետների խնդրանօք, որոնցից մէկն անշուշտ Խառաբաստայ վանահայրն է, իսկ միւսն անյայտ։ Այս վկայաբանութիւնը տարբեր է նորա տուած տեղեկութիւններից Լանկթամուրի պատմութեան մէջ**։

Թովմայի գրական աշխատութիւնների մէջ պէտք է յիշել և նորա «Խրատք յաղագս պաշտամանց եկեղեցեաց Հայաստանեայց», որ արդէն անցել է տպագրուած Ժամագրքի և Տօնացուցի մէջ։ Սակայն Կիրակոս Բանասէրը Թովմայի ժամակարգութեան մէջ արած բարեփոխութիւնների մասին աւելի տեղեկութիւն է տալիս, քան այդ «Խրատք»-ը, ինչպէս Աւետեաց տօնի և Սուրբ Աստուածի մասին։ Թէ այս և թէ միւս բարեփոխութիւններով Թովման նորամուծութիւններ չէ արել, այլ առել է նախնեաց կարգաւորութիւններից. «Զի ես զստոյգն և զճշմարիտն ի բերանոյ

Թեւայս։ Սրբագրեցի զգիրս հասարակաց աղօթից եւ յիններորդ (sic) մասն բաժանեցի եւ եառ ի ձեռս մանկանց եկեղեցւոյ. վ՞ս որոյ յերեսս անկեալ, աղաչեմ պաղատանօք ը՞սակիր եղբարցդ, որ աւրինակէք կամ ուսանիջիք զնկարագիր բանիս. այլ մի այլայլէք աղաչեմ եւ զսակաւ յիշատակարանս դրեսջիք. զի յամա՞ենց ճանաչեալ լինի այս օրինակս, զի եւ դուք դրեսջիք ի գիրս կենաց եւ զմեզ անմոռաց յիշմամբ յիշեսջիք յաղօթս մեր։ Զի եւ ինքն ը՞ս ՞ածն մեր մեղացն Թողու՞թի շնորհեսցէ եւ ի չարեաց ազատեսցէ եւ ի գ՞րծս բարիս առջն՞դրեսցէ եւ՞ քի փ՞ոք յ՞ատնս յետնից ամէն»։

Այս միեւնոյն յիշատակարանը մէջ է բերում եւ Փիրղալէմեան իր նստարբի մէջ, եր. 188, բայց փոփոխութեան ենթարկուած։ Յիշատակարանի շարունակութիւնից այնպէս կարելի է մակարերել, թէ հեղինակն ապրում էր Զէ (=1458) թուին եւ նա Մուրատի ու Մարգարտի որդին է, մինչդեռ վերջինս արտագրող գրիչն է միայն։

* Թոփճեան. Ցուցակ Ձեռագրաց Խաչիկ վ-ի. 98.

** Փիրղալէմեան. Նստարբ 77։ Ալիշան Հայապատում 562։